

NAPREJ

Glasiilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 7 din., celoletno 84 din.

Oglaš: prostor 1 × 55 mm 50 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Interpelacija

gospodoma ministroma pravosodstva in notranjih zadev.

Te dni se vrši razprava proti tistim osebam, ki so bile aretirane zaradi atentata na regenta. Razprava se je pričela po preiskavi, ki je trajala več ko sedem mesecev.

Takoj ob začetku razprave je bilo slišati od strani obtoženih težke pritožbe zoper organe državnih oblasti. Večina obtoženih je namreč na razpravi izjavljala, da so bili, dokler so bili pri policiji in pri preiskovalnem sodišču, brezobzirno mučeni, da bi priznali, kar se je oblastim zdelo potrebno.

Razumemo željo oblasti, da bi izvedele reči, ki so potrebne, da se dožene kakšna krivica. Oblasti imajo tudi po zakonu popolno pravico, da streme za tem. Toda zakon je natančno predpisal sredstva, ki se smejo za to porabiti in ki se ne smejo. Zakon pri tem zlasti prepoveduje rabo telesnega mučenja. Da je zakon prepovedal rabo tega sredstva, je imel popolnoma prav. Rabo telesnega mučenja pri preiskavi spada v daljno preteklost. To je znak barbarstva. Današnja doba razpolaga z drugimi, bolj civiliziranimi, pa vendar še bolj uspešnimi sredstvi za preiskavanje kriminalnih dejanj.

S prepovedjo telesnega mučenja je hotel zakon tudi onemogočiti krivice, ki se kaj lahko store tudi nedolžnim ljudem. Kako nesrečno sredstvo je telesno mučenje pri izsledovanju krivice in krivcev, kaže kaj lepo slučaj, ki se je zgodil pri zasledovanju krivcev zaradi atentata. Tako so v Ljubljani ujeli nekega človeka, o katerem so mislili, da je Miloš Zlatar, eden izmed udeležencev atentata na regenta. Izpostavljen mukam, je dotični priznal, da je zasledovani Miloš Zlatar. Ali

pozneje se je izkazalo, da je bilo to priznanje izrečeno le pod batinami in da človek ni bil Miloš Zlatar. To je bila sramota za našo državno upravo.

Tudi sedaj na razpravi je bilo slišati težke pritožbe obtoženih. Večina njih se je pritoževala, da so bili grdo tepeni in da so morali priznavati reči, ki nimajo nikakršne zveze z resnico. Tako izjavo je najprej podal atentator Jovan Stejić, in potem drugi njegovi tovariši. Pravili so, da jih je pretepal in drugače mučil neki žandarski podporočnik Vukoman in eden izmed zaprtih, po imenu Dušan Kostić, kvartopirec. To so trdili tudi advokati obtoženih. Podpisani ne dvomijo o tem, da vrše organi državnih oblasti pri nas na žalost dostikrat nezakonitosti, tudi težjega značaja. Dan na dan slišimo in čitamo po listih vesti o prestopkih oblasti. Marsikaj vidimo na žalost tudi na svoje oči. In vse to mine nekažnovano in ustvarja v javnosti mnenje, da je to dežela državnega nasilstva. Kako težko to kompromitira ugled dežele in našega naroda, ni težko občutiti.

Tudi pritožbe obtoženih zaradi atentata so napravile v javnosti zelo mučen vtis. Ves svet je ostal pred vtiskom, da je pri nas pri policiji in celo pri preiskovalnih sodiščih zavladala strašna nezakonitost. In na žalost izgleda, da to mnenje ni brez stvarne podlage.

Zato nam je čast povodom navedenega predložiti gospodoma ministroma za pravosodstvo in za notranje zadeve sledečo interpelacijo:

1. Ali je znano gospodoma ministroma, da je večina zaradi atentata na regenta obtoženih na razpravi preklicala

vse izjave, storjene pred preiskovalnim sodnikom, in da so obtoženi izjavili, da so bila priznanja izsiljena s pretepanjem in telesnim mučenjem?

2. Ali jima je znano, da so imenovali tudi osebe, ki so jih mučile?

3. Ali sta gospoda ministra pripravljena z ozirom na ta slučaj ukazati takoj preiskavo in krivce najstrožje kaznovati?

4. Ali sta pripravljena storiti vse potrebne korake, da se že enkrat preprečijo te nezakonitosti, ki težko kompromitirajo našo deželo na znotraj in na zunaj, in povzročajo našemu narodu, zlasti delavskemu razredu težke bolečine in ga gonijo na obupne korake, ki škodujejo njegovim interesom in interesom vse dežele?

Interpelacija je nujnega značaja.

V Beogradu, 11. februarja 1922.

Interpelanti narodni poslanci:

Etbin Kristan, Nedeljko Divac, Krsta Petrović, Jovan Gjonović.

Poglavje o kreditih.

Bogata država Jugoslavija je menda najnesrečnejša država pod solncem, ker nima in nima za nobeno potrebno stvar — kredita.

Na tem mestu ne bomo razmišljali, zakaj ga nima vkljub vsemu svojemu naravnemu bogastvu; nočemo naštevati slabosti uprave, nekonsolidiranosti političnega položaja, koruptnosti in kar je še drugih takih bolezni, na katerih bolehalo v obče vse mlade države. Poudarili bomo le to, da kredita zaman išče v inozemstvu in da so ga ji odrekli v veliki meri celo gospodarsko močni državljani sami. Spomnimo se le brezuspešnih potovanj finančnega ministra dr. Kumanudija po Evropi in pa zadnjega državnega investicijskega posojila.

ANGELO ČERKVENIK:

Iz carstva umirajočih.

»Mamuša, mamuša, ali si prinesla, ali si prinesla danes?« sta vprašala deček in deklica. Mati, mlada, blede Katjuša je prišla iz »sovjeta«, kamor je zahajala vsak dan po obljubljeni pšenico in že oddavna obljubljeni koruzo. Vsak dan je hodila tja kakor vsi drugi družinski poglavarji, in vsak dan se je vračala domov s praznimi rokami — kakor vsi drugi. In vsi so govorili svoji dečici, kakor je ona govorila:

»Ne še, deca moja, danes še ne ... pa najbrž bo jutri kaj, in če ne bo jutri, pa prav gotovo in najpozneje danes teden ... da, danes teden, Anuška moja.«

Otroka sta molčala in oba sta mislila na danes teden, na kruh. Danes teden: kakor o Veliki noči bo — ravnotako, kakor je bilo lani: bela pogrnjena miza in bela ogača, mama jo bo rezala.

»A je še kaj slame, otroka?«

»Ni, nič več, mamuša,« je rekla Anuška.

Katjuša je dobro vedela, da ni več slame; vedela je, da so danes opolzne skuhali poslednjo bilko, da ni danes v hiši nič več, kar bi se dalo zavžiti. Mogoče les — les — pesek, zemlja. Mogoče bi šlo! V grlu jo je stisnilo. Vedela je natančno, da ni več v hiši niti bilke, pa je vseeno vprašala, kajti: verjela je v čudež. Morda vendarle pride nekaj, sam bog ve, kako in od kje.

Anuška pa je zmajala z glavico in Feodor tudi.

»Ne, mamuša, ne, ni.«

»Da, če bi bil tata živ! Ko bi bil on, otroka, tedaj bi pač šli že oddavna stran od tu, v Ameriko bi šli! Tam — tako pravijo — kurijo s pšenico in samega belega kruha sploh ne jedo.«

»Mamuša, saj lažejo, saj to ne more biti res!«

»Res je, deca, res!«

Danes teden, so si mislili vsi trije, najpozneje danes teden! Utrujeni vsi od lakote, mraza in večnega razglabljanja vedno na novo varajočega upanja, razjedajočega poslednje umirajoče sile v možganih in srcih so zaspali. Še teden dni ... Vsak večer, že stoletja, kaj stoletja — tisoletja dolg mesec so ponavljali: »danes teden, danes teden ...«

Trpljenje je tudi podaljšanje časa, celo več, ono je poglobitev časa in razširjenje človeškega srca in njegovih možganov, kajti neizmerno — skoraj neizmerno je lahko trpljenje, ki ga mora človek, del človeštva prenašati. In človek, ki ni nikdar resnično trpel, ki ne trpi niti danes — tak človek ne more niti pojmiti, kako te mogoče, da je našlo trpljenje toliko prostora in toliko časa v enem samem otroškem srcu, v eni sami kodrasti svetloslavi glavici dvanajstletne deklice. In trpljenje je tudi neizmerno upanje — plodno polje laži, kajli vsak od njih ve, da ne bo danes teden nič, da ne bo pšenice, da ne bo ko-

Kredita torej ni, brez denarja pa mora zastati državni aparat in umljivo nam je zato, da je min. svet pri določevanju najnujnejših kreditov v težavnem položaju. Po vsem svetu se je pojavil neizogiben kategorični imperativ: Štedimo! Tudi naša država je prišla do tega spoznanja in res — je pričela vlada štediti.

Samo ne vprašajte, kako! Kar odtegne uradništvu, ki poginaja v bedi, podeli ministrom, kar reducira pri bolnišnicah, nakaže različnim komisijam, in kar črta prosvetnim ustanovam, pripíše vojaštvu.

Svoje čase so poznali stari narodi sedem čudežev, danes bi jim lahko prišteli tudi jugoslovanski proračun, ne sicer z ozirom na njegovo točnost, temveč radi kurioznosti, da se v njem nihče ne spozna. Nejasnosti in nerednosti v njem so tolikšne, da vzbujajo v človeku dvom, ali jili je povzročila nezmožnost ali pa nemara — zlobnost.

Pa pustimo to ob strani in ne naštevajmo, za katere stvari vse v Jugoslaviji ni kredita! Povejmo rajši, za katere je!

Te dni je min. svet odobril kredit v znesku 1 milijona dinarjev za sprejem romunskega kralja. Nič nimamo zoper to, da država reprezentira. Tudi demokratični predsednik češkoslovaške republike dr. Masaryk se postavi, kadar zastopa svojo državo in znano je, kako ljubita svečane nastope Ljenin in Trockij. Toda prvi zakon je »salus rei publicae« (blaginja države) in dokler temu ni zadoščeno, se morajo črtati vsi stroški za prenapeto reprezentanco. Vzemimo pa sedaj slučaj, ki smo ga navedli! Ko kaže zgradba države na vseh koncih in krajih luknje in razpoke, votira min. svet ogromno vsoto za to, da se postavljamo. In denar, pridobljen z žulji in med solzami se bo zabil za prazen nič. Privoščimo dobremu romunskemu kralju, našemu zavezniku, veselje, da se bo dobro imel med Beograščani, toda stroške za to naj nosijo oni, ki imajo korist od tega, ali ki bodo vsaj prejeli odlikovanja za svoje »zasluge« ob tej priliki.

Značilno je tudi to, da se skušajo vsi različni stroški vseh mogočih držav nartiti Jugoslaviji, čudno pa to, da Jugoslavija svojevoljno razmetuje denar iz gole nslužnosti, ko bi ga doma stokrat bolj potrebovali.

Na isti seji ministrskega sveta je bil odobren kredit za nabavo zimske obleke ruskim beguncem. Ne glede, da je to — mimogrede povedano — že nekam pozno za letošnjo zimo, se vprašamo, odkod se bo vzela ta kredit, ko so državne blagajne

ruze, pa vendar vsak v Antonovki, vsak gladni prebivalec te dolge vasi, gleda obložene, z belim prtom pregrnjene mize — danes teden...

In vsak veruje, da skrbi Gospod celo za ptičke...

Zopet je minul teden.

Ležala sta Feodor in Anuška pod težkim vojaškim kožuhom, stiskala sta se drug k drugemu. S strahom sta gledala na vrata, kdaj se prikaže mama — s praznimi rokami!

»A bo prinesla mamuša?«

»Bo, seveda bo... hm...« je odgovarjala deklica z mrtvaškim, jeclajočim glasom. Luna je gledala v hišo in bilo je, kakor da je dan. Gorelo je na ognjišču — pa bilo je vseeno mrzlo, kajti zima je bila huda. Katjuša je rekla, da takšne zime še ni bilo.

»Pa je mogoče raditega hujša, ker nimamo kruha,« je dejal sosed.

»Kaj bi zato! Zima je pač zima.«

izčrpane. O teh ruskih beguncih se je že mnogo pisalo po časopisju in pojavljala so se različna mnenja, kako bo bodoča Rusija poravnala račune, ki gredo na rovaš teh ruskih beguncev. Radi verujemo, da se ni baš prijetno potepati po svetu, ker glad in mrz trpe pravični, kakor krivični v isti meri. Vendar je nešpametno, da kruljavi zdravega nosi. Pri tem abstrahiramo seveda, da politika in sentimentalnost ne hodita roko v roki; dalje podarjamo, da bi bilo tudi za Jugoslavijo prav, da si uravna svojo politiko po realnih vidikih bodočnosti.

V državi imamo cele stanove, ki ji služijo v najpožrtvovalnejši udanosti in samozatajevanju. Ti sloji lomijo roke v obupu in prosijo pomoči. A zanje so v najboljšem slučaju le besede in obljube, sicer pa odpust in — kazen. Zanje ni kredita! Dočim podpira vlada ljudi, ki nas diskreditirajo pred svetom in vzbujajo skrajno ogorčenje med našim ljudstvom, pušča one, ki državo tvorijo, gladne, raztrgane in — nezadovoljne.

To je poglavje o kreditih.

Obramba domovine.

Da bo domovina varna, držijo na stotisoče mladih delavnih sil pod orožjem. Da bo domovina varna, so kadre žandarmerije potrojili. Tja, kjer je zadoščevalo prej sedem žandarmerijskih oficirjev, so jili postavili petintrideset, tako da jih lahko trideset samo je in lenari. Mi pa pravimo: ako bi šteli bajoneti, ali bi se bil kdaj mogel zrušiti carizem? V tem trenutku je mogoče samo eno, obramba domovine: Dajte ljudem kruha, pravic in svobode, ustavite z vso energijo kolo draginje, ki kotali po hribu nizdol, premagajte gospodarsko in politično razsulo! Zato predlagamo: Porabite dve tretjini armade in žandarmerije za produktivno delo.

Kolonizacija v Macedoniji napreduje počasi. Težko gre posameznik v macedonsko anarhijo.

Celo z vodniki si često niso upali posamezniki na dolomite, blaznost je bila prebiti zimo na alpskih vrhovih, — armade pa so ustvarjale ceste ob prepadih in premagale so zimo in malarijo. Nabavite si na tisoče poljedelskih strojev, vzemite si les in zgradite si barak, — iz vsega rodovitnega in neobdelanega sveta napravite zadržne kolonije in ko boste gotovi pojdite dalje.

Nadaljujte v bosanskih rudnikih tam, kjer je nemška armada nehala. To

»Ali še vedno ni prišla mamuša,« se je vzdramil iz polmrtvila Feodor; hotel se je divgniti, a je omahnil nazaj, na trde deske. Oči sta zaprla in sta se tresla.

Čisto tiho je odprla vrata in po prstih je stopala, da bi ne prebudila otrok.

»Mamuša,« sta se dvignila oba in oba omahnila, »ali si prinesla?«

Videla sta, da je prišla s praznimi rokami, pa sta vseeno vprašala. Še več: vedela sta, da ne bo nič prinesla, pa sta vseeno pričakovala. Njeno srce pa je dokončalo svojo žalostno pot, ker je njena misel premagala trpljenje in upanje. Gledala je v otroka in nj odgovorila.

Spoznanje se je polastilo njenega uma z vso svojo veliko silo, spoznanje, da je to trpljenje najvišja krivica milijonov za nadpravico nekoliko tisoč tatov in razbojnikov, in spoznanje je sililo preko mej svoje lastne sile v blaznost. Tedaj pa je tudi odgovorila, kriknila je:

(Konec prih.)

bi bila v teh razmerah edino možna obramba domovine...

A te obrambe ne bo. Zakaj prvi junaki so rajši v Ljubljani, Belgradu in Zagrebu, kakor na delovni fronti. Rajši so v zaledju, kakor na fronti.

Kako se delajo v resnih časih zakoni?

Zakon o pobijanju draginje v prvi, pa tudi v drugi izdaji je zbirka ljudskih zmot o vzrokih draginje. A to še ni najbolj žalostno. Žalostnejše je, da je dosti ljudi z nami enakih misli, da pa javno drugače govore in drugače pišejo. Ti ljudje zavestno varajo. Ti ljudje se laškajo zmotam, da bi videlo ljudstvo v njih junake in svoje može. A to še ni najbolj žalostno. Najbolj žalostno je, da sedi v parlamentu dosti mož, ki vedo, da se meče s takim pobijanjem draginje ljudem samo pesek v oči in da je »pobijanje« tudi zato namenjeno, — pa so bili v kljub temu za ta zakon.

Nezaslišana površnost.

Neka gospodična je telefonirala za časa mobilizacije proti Madžarski par brezpomembnih poročila na Madžarsko, ker ni pomislila, da tiste pošte nimamo več v oblasti. To je bila nezaslišana površnost in vse je bilo zato pokoncu. Ravnatelj Franica bi bili zato skoro zaprli. — Čeprav vsled te površnosti ni trpel nihče nobene škode.

Nek gospod v našem statističnem uradu je zakrivil, da ocenjuje naša vladna statistika vrednost našega izvoza po domačih tržnih cenah v kronah, — čeprav prodajajo izvozniki v tuji valuti in v tujih tržnih cenah, — uvoz pa po cenah veljavnih na tujih tržiščih. Zato je vsa ta naša statistika za toliko napačna, kolikor znaša razlika med borzno vrednostjo in kupno vrednostjo tujega denarja. To ni samo površnost, to je silna napaka v našo škodo, ki je velik sokrivec naša valute, rastoče draginje, pomanjkanja in bede v milijon družinah. Ali se bo oglasil kdo izmed ostrih vladnih gospodov in predlagal, naj tudi tega gospoda zapro, ker je zakrivil neprimerno hujši greh, kakor zgoraj omenjena, nesrečna zagrebška gospodična?

Pravite: Čemu tako pišete?

Ničesar ne bodo izboljšali. Smejali se vam bodo, ker gori v svetlih dvoranah še ne čutijo, da so časi izredni in da zahtevajo izredni časi, izrednih dejanj. Razbijte svetle dvorane! — Tako pravite in mi odgovarjamo: Razbijte svetle dvorane, ne branimo vam.

Morda pišemo tudi za Vas. Vedite namreč, da boste stali potem vi pred istimi nalogami, ki jim današnji krmilari niso dorasli. Iz kaosa anarhije in gospodarskega umiranja rodi samo na pravem kraju zastavljeno delo.

Izledj uče, da je v razbijanju šele dvomljiv začetek in ne konec, mi pa pišemo za konec.

Čudež.

Ker nismo hoteli urediti našega izvoza in po pravilnem valutnem razmerju, je uvedla Švica uraden kurz za našo krono, ki znaša 250, dočim znaša pravi borzui kurz samo 1.65. Zgodil se je torej čudež, da ponuja kupec za našo krono več, kator mi sami zahtevamo. Pa naj še kdo reče, da čudežev ni!

Za vsako ceno.

Žičarski delavci v tovarni K. I. D. na Jesenicah so dobili ukaz, da izuče tega posla večje število učencev.

Odgovorili so ravnateljstvu, da so sicer pripravljene učiti vsakogar, vendar je treba po drugi strani, na jih tudi ravnateljstvo vsaj nekoliko primerneje odškoduje za njihovo vsekakor zelo napore, nevarno in zdravju škodljivo delo.

Ne vemo, kaj ravnateljstvo namerava, vendar je njegovo postopanje zelo sumljivo, in najmileje povedano, skrajno ozkosrčno in neuvidevno.

Mesto da bi poskusilo upoštevati v resnici zelo skromne želje svojih, skoro najbolj zastavljenih delavcev, je pa brez nadaljnjega odpovedalo vsem žičarjem službo.

Žičarji so na ta način prisiljeni na skrajno borbo za svoj obstanek. Tudi princip ne sme zmagati, katerega skuša nvesti ravnateljstvo, da bi po njegovem delavci niti zahtev postavljati ne smeli.

Delavec prodaja svoje delo, zato naj ima pravico, pod čim boljimi pogoji prodati ga.

To je za nas princip, od katerega ne odstopimo niti za las. Čeravno govore po Jesenicah, da prideta dve stotniki vojakov.

Žičarji so naprosili centralo kovinarjev, da jih pri njihovem boju za obstanek podpira.

Kovinarska organizacija ni boja nikdar iskala zato, da bo boj.

Če so se spori dali rešiti mirnim potom, je to vedno rada storila.

Pri sovražniku pa, ki je hotel borbo za vsako ceno, se ni ustrašila tudi najskrajnejšega sredstva in tudi dosedaj v nobenem boju ni bila poražena.

Tudi na Jesenicah bo postopala tako. Če je ravnateljstvu kaj na tem, da mirno reši to vprašanje, mu organizacija ne bo delala zaprek, mu bo še celo pomagala.

Če pa hočete borbo za vsako ceno — imeli jo boste.

BOJ PROTI DRAGINJI

Vse stanovske in strokovne organizacije sklicujejo javen protestni shod proti nevdružni druginji dne 19. svečana 1922 ob 9.30 dopoldne v veliki dvorani hotela »Union«.

Dnevni red:

Neznosna druginja in stališče vlade v boju proti druginji ter bedno stanje javnih nameštencev in delavcev.

Dolžnost vseh duševnih in ročnih delavcev je, da se tega shoda polnoštevilno udeležijo ter s tem pokažejo solidarnost v boju proti druginji onim činiteljem, ki so te nevdružne razmere s svojo zgrešeno gospodarsko politiko ustvarili.

Sklicatelji.

Repertoar nar. gledališča v Ljubljani.

Drama:

18. febr., sobota »Svet«, ab. B.
19. febr., nedelja popoldne »Vražja ženska«, Izven. — Zvečer »Hamlet«, Izven.
20. febr., ponedeljek »Svet« ab. D.
21. febr., torek zaprto.

Opera:

18. febr. sobota »Butterfly«, ab. E.
19. febr., nedelja »Il Trovatore«, izven.
20. febr., ponedeljek zaprto.
21. febr., torek »Butterfly«, ab. A.

FILIP URATNIK:

Davki od dohodkov in plač.

I. Sedaj veljavni predpisi o davkih od dohodkov in plač.

Ti davki so trojni: 1. Prava osebna dohodnina, ki se deli zopet v temeljni davek, samsko in vojno doklado, 2. plačarina, h kateri se prišteva pri višjih plačah enotni državni pribitek in občinske doklade in 3. invaljidski davek.

Med temi tremi davki davkoplačevalec navadno ne razločuje, temveč imenuje vse tri kratko dohodnina. To je zato, ker jih tudi skupaj plačuje. Delavcem in nastavljenecem jih odteguje navadno kar delodajalec od plače. Zakon daje vsem delodajalcem to pravico, zato ker jim nalaga obenem dolžnost, da jamčijo zato, da bodo pri njih zaposleni delavci zgoraj omenjene davke res plačali.

Čeprav bi bilo vabljivo, da bi najprej povedali, kaj je po sedaj veljavnih predpisih trdo in krivično, vendar se nam na

drugi strani zdi, da je treba imeti najprej številke pred seboj. Zato naj sledijo razpredelnice, ki nam kažejo, koliko znašajo zgoraj omenjeni osebni davki vsak zase in koliko vsi skupaj. Ker prihajajo na mnoge davkoplačevalce še plačilni nalogi za zaostanke iz prejšnjih let, se moramo opirati v razpredelnice na predpise za leto 1920, in 1921., ki so različni. Predpisi za odmero dohodnine za leto 1922, bodo v splošnem odgovarjali predpisom za leto 1921. Nameravamo pa za leto 1922, vse direktne davke z dokladami vred za 100 odstotkov povišati, tako da bodo davčne vsote še enkrat tako velike, kakor so v razpredelnici. Naj slede sedaj razpredelnice, po katerih si davkoplačevalci lahko preračunajo svoje davčne obveznosti!

I. Koliko znaša dohodninski davek?

Za l. 1920	Za l. 1921	plačaš dohodninskega davka (z vojno doklado)		
Ako si imel celoletne plače l. 1919	celoletne plače l. 1920	a	b	c
		Kron		
4800 — 5200		103.50	113.85	119.02
5200 — 5600		120.6	132.66	138.68
5600 — 6000		135.—	148.50	155.25
6000 — 6600		152.4	167.64	175.27
6600 — 7200		174.60	192.05	200.78
7200 — 7800		205.—	225.50	235.75
7800 — 8400		230.62	253.68	265.21
8400 — 9200		258.75	284.62	302.55
9200 — 10000		292.50	321.73	337.37
10000 — 11000		354.90	390.39	408.14
11000 — 12000		401.70	441.87	461.96
12000 — 13000		452.40	497.64	520.26
13000 — 14000		503.10	547.41	578.57
14000 — 15000		577.80	635.58	665.82
15000 — 16000		633.15	696.47	728.12
16000 — 17000		688.50	757.35	791.78
17000 — 18000		745.20	819.72	856.98
18000 — 19000		805.95	885.55	926.84
19000 — 20000		868.05	954.86	998.26
20000 — 22000		988.40	1087.24	1136.66
22000 — 24000		1110.20	1221.22	1276.73
24000 — 26000		1240.40	1364.44	1426.46
26000 — 28000		1418.10	1559.91	1690.82
28000 — 30000		1552.95	1708.25	1785.89
30000 — 32000		1696.05	1864.56	1949.31
32000 — 34000		1900.50	2090.55	2185.58
34000 — 36000		2047.50	2252.25	2354.68
36000 — 38000		2194.50	2418.95	2523.68
38000 — 40000		2341.50	2575.65	2692.71
40000 — 44000		2642.75	2907.03	3039.16
44000 — 48000		2952.75	3248.03	3.95.66
48000 — 52000		3369.60	3706.56	3875.04
52000 — 56000		3891.20	4060.32	4244.68
56000 — 60000		4.48.45	4561.10	4768.42
60000 — 64000		4486.35	4934.98	5159.30

Pripombe: 1.) Ako si samec ali vdovec brez otrok, išči davek pod a, ako si poročen in nimaš otrok ali pa si vdovec z enim otrokom, išči davek pod b, ako imaš ženo in enega otroka, ali vsaj dva otroka brez žene, ga išči pod a.

2.) Izredna znižanja. Pri dohodkih pod 18000 K se lahko zniža dohodnina za tri postavke v ozir vrednih slučajih. Pri dohodkih med 5600 — 8400 K se odmerja dohodnina pri treh otrocih za eno, pri štirih za dve, pri petih za tri, pri šestih za štiri stopnje nižje i. t. d.

II. Koliko znaša plačarina?

Za leto 1920.

Ako je znašala plača za leto 1919	Odstotkov plače:	Doklade	To je K:
6400 — 8000	0.4	—	25.6 — 32
8000 — 9000	0.8	—	64 — 72
9000 — 10000	1.2	—	108 — 120
10000 — 12000	1.6	—	160 — 192
12000 — 14000	2.0	—	240 — 280
14000 — 16000	3.0	—	420 — 480
16000 — 20000	4.0	—	640 — 800
20000 — 30000	5.0	—	1000 — 1500
30000 — 40000	6.0	—	1800 — 2400
		1280 — 1680	4230 — 5640
		(+ 1170 — 1560)	
40000 — 50000	6.0	1560 — 2180	5640 — 7150
		(+ 1680 — 1950)	
50000 — 60000	6.0	2100 — 2520	7150 — 8460
		(1950 — 2340)	

* Od zneska 30000 naprej se pobira k plačarini 70 odstotna državna doklada in po vrhu še občinska doklada, ki je pa v posameznih občinah seveda različna. V Ljubljani znaša n. pr. 65 odstotkov temeljne plačarine (zneski v oklepajih), za druga mesta naj si izračuna vsak sam.

V Nedežjo vsi ob 10. uri v „UNION“!

Za leto 1921.

Ako je znašala plača za leto 1920	Odstotkov plače	Deklad	To je skupaj
45000 — 45714	0.7 odstotka	—	300 — 320
45714 — 48571	"	—	320 — 340
48571 — 51428	"	—	340 — 360
51428 — 54285	"	—	360 — 380
54285 — 57142	"	—	380 — 400
57142 — 60000	1.4 odstotka	588 — 616 (+ 546 — 572)	1974 — 1998

III. Koliko znaša invalidski davek?

Kdor plačuje plačarino, plačuje invalidski davek le od plačarine, kdor pa plačarine ne plačuje, od dohodnine.

Invalidskega davka se plačuje:

Za leto 1920.		Za leto 1921.	
Pri plači v letu 1919	Kron	Pri plači v letu 1921	Kron
Pod 6400	24	Pod 20000	—
Od 6400 — 9000	8	Od 20000 — 30000	96
9000 — 12000	24	30000 — 36000	148
12000 — 14000	48	36000 — 45000	248
14000 — 20000	96	45000 — 60000	48
20000 — 24000	148		
24000 — 30000	248		
30000 — 49000	756		
49000 — 59000	1040		
59000 — 60000	1680		

Invalidski davek je pri 9000 K. manjši, nego pri 6400 K. To zato, ker se plačuje tukaj samo od dohodnine, tam pa samo od plačarine.

IV. Vsi davki skupaj, ki jih sme delodajalec odbijati, to je dohodnina, plačarina in invalidski davek znašajo.

Pri plači v preteklem letu	Za leto 1920 (po dohodkih l. 1919)			V odstotkih plače	Za leto 1921 (po dohodkih l. 1920)			V odstotkih plače
	a	b	c		a	b	c	
4800	127.05	137.86	143.02	2.65	—	—	—	
5200	144.60	156.66	162.68		—	—	—	
5600	159.—	172.50	179.23		—	—	—	
6000	176.40	191.64	199.27		—	—	—	
6600	209.—	226.45	235.18		—	—	—	
7200	241.08	262.80	272.55		—	—	—	
7800	269.82	292.88	304.41	3.8	—	—	—	
8400	326.75	352.62	370.56		—	—	—	
9200	426.90	456.13	47.77		—	—	—	
10000	538.90	574.39	592.14	5.38	—	—	—	
11000	591.70	631.87	651.96		—	—	—	
12000	668.40	713.64	736.26		—	—	—	
13000	811.10	855.41	886.57		—	—	—	
14000	1093.80	1151.58	1181.82		—	—	—	
15000	1179.15	1242.47	1274.02	7.9	—	—	—	
16000	1424.50	1493.35	1527.78		—	—	—	
17000	1521.20	1595.72	1632.96		—	—	—	
18000	1621.95	1702.55	1742.84		—	—	—	
19000	1724.05	1810.86	1854.26		—	—	—	
20000	2136.40	2285.24	2284.66	10.7	—	—	—	
22000	2358.20	2469.22	2524.29		402.90	438.39	504.14	2.3—2
24000	2588.40	2712.44	2774.46		497.70	537.87	557.96	
26000	2966.10	3107.91	3178.82		548.40	593.64	616.26	
28000	3200.95	3356.25	3438.89		599.10	643.41	674.57	
30000	3443.05	3612.56	3697.31	11.1	673.80	731.58	761.82	2.2—2.5
31666					953.95	1034.55	1074.84	
32000	7188.—	7358.55	7453.58	23	1016.05	1102.86	1146.26	3.4—3
34000	7597.50	7802.25	7904.63					
36000	8026.50	8245.95	8355.68		1136.40	1235.24	1284.66	
38000	8455.50	8689.65	8806.71					
40000	9088.75	9303.03	9435.16	23	1258.20	1469.22	1524.73	3.2—3.8

Glej opombe pod dohodnina! Za leto 1922 se namerava davek za leto 1921 za 100% povišati. V tem slučaju bo treba postavke za leto 1921 z dve množiti. Tak bo najbrž davek za leto 1922.

Odmera davkov se ravna po tabelah, ki smo jih priobčili. V to svrhu zbere podatke o plačah in drugih dohodkih pristojno davčno oblastvo. Nujno je svetovati, da poda napoved o plači in dohodkih vsak davkplačevalec sam. Tozadevne napovedi je podati januarja vsakega leta. (Za letos je ta rok izjemoma podaljšan do konca februarja). Naznanila je podati na posebnih obrazcih, ki se dobivajo brezplačno pri davčnih oblastvih (to je na sedežih okrajnih glavarstev, za mesto Ljubljano pa pri davčni administraciji na Bregu) ali pa pri pristojnih davčnih uradih. Razen tega imajo oddati taka naznanila službodajalci za svoje uslužbene in delavce, hišni gospodarji pa za vse, ki v njihovih hišah stanujejo. Ako podajo davkplačevalci davčno napoved sami, se jim odmerijo davki redoma po njih napovedi. Drugače pa se odmerijo uradno po poizvedbah.

Davke odmerjajo cenilne komisije na sedežih okrajnih oblastev. O odmeri se letos davčni obvezanci ne bodo pose-

bej obveščali. Davčna oblastva bodo opozorila z javnimi razglasi davčne obvezance, da lahko vpogledajo pri pristojnem davčnem uradu odmerne izkaze, ki bodo tam 15 dni razpoloženi. Tisti davčni zavezanci, ki se 15 dni po preteku roka za vpogled odmere niso pritožili pri pristojnem davčnem oblastvu (v Ljubljani pri davčni administraciji), se pozneje proti odmeri ne morejo več pritožiti.

II. Delavstvo in davki od osebnih dohodkov in plač.

Ne spadamo med tiste, ki zapirajo oči pred dejstvom, da po razdejanju vojnih let ne more nihče tako živeti, kakor je živel pred vojno. Vsi moramo nositi težja bremena, kakor bi jih morali, ako bi vojnih opustošeni ne bilo. Vendar ni treba, da bi bilo tako hudo, kakor je. Spremembe v vrednosti denarja za nekatere sloje gorje večkratno pomnožujejo. — drugim pa gre bolje, kakor jim je kdaj šlo.

(Nadaljevanje na prihodnji strani.)

Politične vesti.

+ Smola tajnika v ministrstvu za socialno politiko. Milan Simić, tajnik v ministrstvu za socialno politiko, se je nenadoma odpovedal službi in je nekega dne neznanokam izginil. Ker pa belgrajska policija že precej dobro pozna nadebudne uradnike v vseh mogočih ministrstvih, ga je pričela zasledovati in ga je te dni tudi srečno aretirala. Tajnik ministrstva za socialno politiko je sedaj priznal pred sodiščem, da je ogoljufal nekega Zemunskega trgovca za 20.000 dinarjev. Da pa ne bi vzbudil prehitrega suma, se je odpovedal službi v ministrstvu, kjer je vestno in vzorno služboval. Kako so se držali gospodje od sodišča pri teh izjavah, nam ne povedo poročila. Tudi ni za enkrat prišla na sodišče še nobena vloga od ministrstva za socialno politiko. Na vsak način pa more dober poznavalec razmer z gotovostjo trditi, da ni bil nesrečni tajnik dolgo časa v službi omenjenega ministrstva.

+ Afera ministra za prosveto. Svetozarja Pribičevića. Afero Pribičević-Hercigonja obravnavajo skoro vsi hrvaški in srbski listi, ki poročajo o takih pikanterijah, da se prično poštenemu človeku lasje ježiti. Kakor znano so pred dnevi priobčili pismo, ki ga je pisal komunist Hercigonja ministru prosvete Svetozarju Pribičeviću in iz katerega je bilo razvidno ne le samo, da sta bila Pribičević in Hercigonja v stalni zvezi, temveč tudi, da je nagovarjal Pribičević Hercigonjo, naj usmrti ministra Draškovića, ki je hotel izstopiti iz demokratske stranke in Stjepana Radića, ki dela belgrajski vladi same preglavice. Seveda se je takoj oglasil minister Pribičević in izjavil, da so vse obdolžitve neresnične in vprizorjene od Hrvatskega bloka, da bi nekako opravičil svojo spomenico genovski konferenci. Toda zadeva še ni končana. Oglasil se je sedaj sam bivši minister Stojan Protić, ki navaja kot dokaze za Pribičevićevo zvezo s Hercigonjo sledeče okolnosti: 1. V času, ko je bil Drašković umorjen in je Hercigonja iz Zagreba pobegnil, je bil Pribičević tudi v Zagrebu; 2. ko je bil Protić v Zagrebu, mu je dejal neki Srb, da je neki višji policijski uradnik iz Zagreba »zaupno« priznal nekemu gospodu, da »neka odločilna oseba« želi, da Hercigonjo dolgo išče; 3. zagrebška policija je takoj po umoru Draškovića polovila vse udeležence, samo Hercigonje ne. — Afera Pribičević-Hercigonja smrdi do neba zlasti še, ker je slučajev kompromitiranja ne samo ministrskih uradnikov, temveč tudi ministrov samih vse polno. Nobeno čudo ni, da trpi pod temi okolnostmi tudi delo v narodni skupščini, ki se ga udeležuje komaj čez sto poslancev, drugi pa se opravičujejo, da ne prihajajo v Belgrad vsled »prevelikega snega in snežnih metežev«.

+ Železničarska deputacija pri ministrstvu za železnice. Minister za železnice je obljubil deputaciji železničarjev, ki se je oglasila pri njem včeraj dopoldne, da je vlada odobrila izvanreden kredit 39 milijonov dinarjev za letošnje nabavo oblek za eksekutivne železniške uradnike in uslužbenice. Deputacija je zahtevala izpremembe železniškega pravilnika in izpremembe pri dodatkih in kilometrskih pristojbinah. Minister za železnice se je prav prijazno pogovarjal z deputacijo in je v svojem pogovoru omenil, da so dosegli železničarji kredit od vlade samo zaradi tega, ker so bili mirni in so potrpežljivo čakali, kdaj jim bo naklonila vla-

da podporo. Železničarji naj bodo uverjeni, da sočuvstvuje vlada gorko z njimi in da jih bo vedno obsipovala s samimi dobrotami, seveda ne preveč, da se ne razpasejo.

† **Pri naših poslaništvih v inozemstvu imamo diplomate prve vrste.** Pred tedni smo poročali, da je aretirala policija v Parizu člana našega tamošnjega poslaništva, ker je osleparil več bogatih Francozov za velike vsote. Aretacija je vzbudila veliko razburjenja ne samo pri poslaništvu v Parizu, temveč tudi v Belgradu, ker je bil aretiranec dobro znan v vseh odličnih belgrajskih krogih. V Parizu je bil namreč vodja tiskovnega referata. Sedaj pa poročajo iz Dunaja, da je odpoklicala belgrajska vlada prvega legacijskega tajnika St. Pelivanovića pri jugoslovanskem poslaništvu na Dunaju, ker se je izkazal kot vodja tiskovnega referata popolnoma nesposobnega. Poročila sicer tudi javljajo, da so ga odpustili »zaradi različnih nerednosti«, vendar mi opravičeno sumimo, da se morajo za tajnikovimi »nerednostmi« skrivati še druge nerednosti, o katerih bomo morda slišali šele tedaj, kadar bo St. Pelivanović že na varnem. Razumemo, zakaj je prepovedalo ministrstvo za notranje zadeve že toliko inozemskih časopisov »zaradi sovražnega pisanja proti naši državi«. Vlada ne dovoli, da bi čitali v inozemskih časopisih, kako se po celem svetu zabavajo z našimi blamažami.

† **Kakor pes in mačka se gledata francoska in angleška vlada.** Med Anglijo in Francijo nastajajo vsak dan novi spori, odkar je na krmilu najbolj reakcionarni francoski kabinet, kar si jih je sploh mogoče misliti. Poleg genovske konference, ki so jo preložili samo zaradi trdoglave militaristično navdahnjene francoske vlade, niso dosedaj še rešili pogajanja, ki se nanašajo na obrambne pogoje. Ravnotako ni še izrekla angleška vlada svojih misli o vzhodnih svojih in francoskih kolonijah. V Parizu govore zato opravičeno o londonskem posoiilu Grški za nadaljevanje vojne in o velikih dobavah vojnega materiala za novo grško ofenzivo. Vsi ti odnošaji ustvarjajo med obema državama sovražno razpoloženje, ki je seveda mogoče samo pri kapitalističnih oziroma militarističnih vladah. Angleška vlada pokazuje, da je veliko bolj elastična od francoske, ki je na primer šele za Angleško stopila v tajne stike s sovjetsko Rusijo, s katero bo primorana stopiti v prijateljske stike tudi naša država, ki sledi francoski čez drn in strn. Vprašanje pa je, če jo bo sploh pustila do tega koraka ljubosumna francoska vlada. In če jo bo, bomo na vsak način zadnji, ker je to naša sveta navada, pri kateri si bodo lomili naši državniki glave celo večnost, če jo sploh smejo pogaziti.

Gospodarstvo.

Zagreb, devize: Berlin ček 154.50 do 155, Bukarešta 246, Milan 1485 do 1500, London 1346—2346.75, Pariz 2665 do 2680, Praga 583—588, Švica 6015 do 6030, Dunaj 5—5.10, Budimpešta 47.50 do 48.50; valute: dolarji 304—308, avstrijske krone 5.20—5.30, rublji 23.50 do 26, napoleonorji 1160—1180, marke 133, lei 238—241, turške zlate lire 1200.

Pravi socialist ne sme biti rezervist, ampak mora biti vedno aktiven vojak stranke. Kdor nosi svoje prepričanje le sam v sebi, ne koristi nič ne sebi, ne svojim stvarim. Prepričevati mora tiste, ki še niso prepričani.

(Dalje.)

Najhujše so udarjeni tisti, ki živijo od same plače, torej predvsem delavci in vsake vrste nameščenci. Nihov položaj se je v vsakem oziru poslabšal.

V odstotkih plače izražena davčna obremenitev delavca:

Plača K	pred vojno		Skupaj	z daj če vzamemo 30 krat večjo plačo, ki pa še daloč ne odgovarja glede nakupne zmožnosti predvojni plači, kakor je v oklepaju.
	Dohodnina	Plačarina		
1250	0.6 %	—	0.6 %	37500 v letu 1920 23 %
2000	1.0 %	—	1.0 %	(1250) v letu 1921 2.5 %
6200	2.0 %	0.4 (+ dokl.)	2.4 (+ dokl.)	v letu 1922 5 %
18000 (= 540000 K sedajnega denarja)	3.0 %	4.0 (+ dokl.)	7.0 (+ dokl.)	40000 v letu 1920 23 %
				(1330) v letu 1921 7 %
				v letu 1922 14 %

Iz tega pregleda, kakor zlasti tudi iz odstotnih števil v IV. razpredelnici se vidi, kako odstotki davčne obremenitve progresivno rastejo. Mi smo tudi vedno trdili, da je prav, ako se je naložilo pred vojno človeku, ki je imel 18.000 K plače, nad 10% davka. Ta je 10% lahko pogrešal. Kdor pa ima danes 18.000 K, sploh ne more pogrešati nobenega vinarja, kaj še 10%, — to je več, kakor eno mesečno plačo! Vkljub temu, da se pri dohodnini in plačarini vsled progresije davek sam od sebe čezmerno večja, pa država tudi temu davku ni prizanesla s svojimi vojnimi dokladami. Za bodoče leto se nam obeta zopet 100% povišek na dohodnino, — čeprav bi se morala dohodnina po vsej pravici iz poviška izvzeti. Kdor si zgoraj navedene procentne številke pregleda, vidi, kako dohodninske postavke izpreminjajo in do kako trdih posledic to vodi. — Pred vojno se je zniževala dohodnina približno za vsakega otroka po 10%, za tiste, ki niso bili bogataši. Danes pa spada vsled goljufivih števil dober del stradujočega delavstva med »bogataše«, pri kojih se vsled številnejše rodbine davki ne znižujejo več.

Po vojni je bilo razmerje med dohodninskim davkom in med pridobninskimi davki kakor 60 : 96. Zdaj se je pa to razmerje obrnilo: v Sloveniji se je plačalo za leto 1921. dohodnine in plačarine 33 milijonov kron, pridobnine pa samo 19 milijonov kron. Še bolj se je spremenilo razmerje med dohodnino in zemljiškim davkom, ki se je povišal na približno 10-kratno predvojno vsoto, torej v veliko počasnejšem razmerju, kakor je rasla dohodnina.

Kdor primerja pomen direktnih davkov z indirektnimi, ta dobiva še bolj utis, kako leži vsa teža davčnih bremen danes na najširših delavnih slojih. — dobiva pa obenem utis, da davki, kakor je dohodnina, tudi s stališča proračuna ne igrajo več tako važne vloge, da bi se morali brezobzirno poviševati tisti davki, ki so odtrgani takorekoč od eksistenčnega minima. Ako pomislimo, da dobiva država v Sloveniji samo od tobačnega monopola nad 300 milijonov letno, od vseh monopolov pa nad 500 milijonov, za trošarino in carino pa zopet okrog 500 milijonov, — potem si lahko predstavljamo, da napram vsemu temu 33 milijonov ne igra Bog ve kakšne vloge.

Ako primerjamo z našimi davki, dohodninski davek v Nemčiji, eni izmed davčno najtežje obremenjenih dežel, moramo priznati, da je dohodninski davek tudi tam velik. Je pa neprimerno pravičnejše razdeljen in zlasti rodbinski izdatki se bolj upoštevajo. Pri velikih rodbini je tam mogoče, da se zniža davčni postavek od 8 odstotkov na 2 odstotka plače in še nižje. Pri nas pa rodbina skoro več v

poslabšal se je tudi glede davkov. Tistemu, ki pod bremenit itak že klone, nalagajo sorazmerno tudi vedno hujša davčna bremena. Sledeče številke nam to jasno dokazujejo.

poštev ne prihaja, ker so postali danes v smislu dohodninskega zakona že najslabše plačani delavci bogataši, namreč bogataši za davkarijo.

Vedno novi davčni predpisi otežujejo delavstvu kontrolo davčnih predpisov. Kako potrebna pa je taka kontrola, nam kaže izkušnje vsak dan. Naj navedemo zato samo en primer! Osebna dohodnina in plačarina za leto 1921. sta se predpisovali v trboveljskem rudniškem revirju na temelju plač za leto 1921., mesto na temelju plač za leto 1920. Recimo, da se je zgodilo komu tudi za leto 1920. tako in vzemimo v roko tozadevno razpredelnico, pa bomo takoj videli, kaj se to pravi. Namesto 3% je plačal tak revež kar 23%!

Vkljub temu, da je torej kontrola davčnih predpisov tako potrebna, se kontrola vedno bolj otežuje. Delavec naj gre gledat v izpisek na davkarijo, koliko ima predpisanega davka! Ako tozadevne razglase prežre in ako nima časa zato, — tudi proti najkrivičnejšemu predpisu ne more nič več ukreniti. Kakor iz vsega tega sledi, ima delavstvo res povod, da se čez nove predpise o osebni dohodnini pritožuje.

Njihove pritožbe se morajo usmeriti v sledečo davčno politične zahteve:

1. Davčna progresija naj se uredi tako, da padanje denarne vrednosti ne bo poviševalo procentualno dohodninskih davkov in davčne mere pri istih, ali celo manjših realnih dohodkih.

2. Olajšave vsled številne rodbine morajo ostati pri padanju denarne vrednosti v veljavi in morajo postati baš v tem slučaju posebno učinkovite.

3. Davčni izpiski naj se ne dajejo na vpogled samo na davčnih uradih, ampak naj se pošiljajo, če ne že posameznim obvezancem, pa vsaj na občine in na vsa podjetja, kjer je zaposlenih več delavcev, to pa v dveh izvodih, izmed kojih naj dobe enega delavski zaupniki. Prizivni roki naj se podaljšajo zopet od 15 na 30 dni.

4. Z ozirom na to, da plačuje delavec in mali kmet itak ogromne posredne davke, naj se davčna mera in eksistenčni minimum tako uredi, da bo to odgovarjalo predvojnemu razmerju.

5. Z ozirom na očitno pretežno obremenitev delavstva in nastavljenstva naj zastavijo delavski zastopniki v cenilnih komisijah svoj vpliv v tej smeri, da se vporabijo pri določitvi in odmeri dohodnin za delavstvo vse olajšave, ki jih predvideva zakon za izredne okoliščine.

Liter vina velja 10 dinarjev, »Naprej« velja za cel mesec samo 7 dinarjev. — Premišljaj, predno izbereš!

Ne pozabite jutri na shod!

Dnevne vesti.

Društvo slovenskih leposlovcev je objavilo sklep svojega umetniškega razsodišča, ki je zavrnil očitke g. Fr. Rojca, da bi bil g. Golia svoje »Petrčkove sanje« posnel po imenovanega »Tončkovih sanjah«. G. Rojc pa se s tem sklepom ne strinja in je poslal listom izjavo, da bo z nadaljno polemiko dokazal, da sta pravica in resnica na njegovi strani.

Odbor Slovenske dijaške zadruga v Brnu se zahvaljuje tem potom vsem tistim, ki so z denarnimi prispevki olajšali gmotno stanje slovenskega dijaštva v tujemstvu in ga podkrepili v zavesti, da omladina ne sme v borbi za boljšo bodočnost omagati.

Popravek. V včerajšnji številki našega lista je pod prvim utrinkom pomotoma izostala navednica »Po Proletarcu«. (»Proletarec« je najboljšo slovensko socialistično glasilo v Ameriki).

Ljubljana.

Vpisovalni rok za letni semester 1922 na univerzi kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani, je podaljšan do incl. 1. marca.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani opozarja, da se bo vršila prihodnja javna odborova seja v sredo, dne 22. februarja 1922 ob 20. v mali dvorani »Mestnega doma«. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta šte. 12 pritlično, desno. — Člani, brezstanovalci se pozivljajo, da se čimprej zglasijo v društveni pisarni.

Celje.

Pozor pred slepariji! Ljudstvo opozarjamo, da hodijo po mestu neki ljudje, ki se izdajajo n. pr. za zastopnike »Gajerjevega zavoda« v Ljubljani, ki ga ni. Ljudje jim plačujejo drag denar za naročene fotografije, a po par mesecih šele jih dobijo iz Nemške in mnogo dražje, kot je bilo pogojeno. Ti ljudje sprejemajo tudi srebrne krone in jih tihotapijo čez mejo. Oblasti naj bi takim ptičem njih rokodelstvo prizamerili!

Ptuj.

Javna zahvala. Za sijajno posrečeno operacijo očesne mreže, vsled katere je moja popolnoma oslepela žena zopet zadobila popolen in bister vid, izrekava g. primariju dr. Dernovšku, specialistu za oči v Mariboru, svojo najlepšo zahvalo. Ivan Fideršek in žena, Breg pri Ptuj.

Iz strok. gibanja.

Občni zbor podružnice kovinarjev v Ljubljani se to nedeljo ne bo vršil, ker se bo vršil shod proti draginji. Kedaj se bo vršil, bo pravočasno naznanjeno. — Odbor.

Centrala Osrednjega društva brivskih in lasničarskih pomočnikov v Ljubljani ima svoj letni občni zbor v četrtek 23. t. m. o pol 8. zvečer. Vršil se bo v prostorih restavracije »Novi Svet«, Prešernova soba. Dnevni red: Poročilo predsednika; poročilo tajnika; poročilo blagajnika. Eyentualnosti. — Sušič, tajnik.

Slovenjgradec. V nedeljo 12. t. m. se je vršil pri nas v gostilni s. Eisingerja javen strokovni shod lesnih delavcev, ki je bil sijajno obiskan in na katerem je poročal s. Leskovšek iz Celja o proletarski bedi, ki so jo po vojni zagrešili naši kapitalisti z brezumnim izvozničarstvom, kar je imelo za posledico padanje valute in naraščanje draginje. Nič bolje ne gre de-

lavstvu na političnem polju, kjer mu meščanstvo krati stare pravice in pridobitve kakor osemurnik. Nasilja nad zavednim delavstvom so na dnevnem redu. Med ljudi, ki nas tlačijo, spadajo tudi tisti, ki prihajajo z zavito besedo, češ, da nam nosijo Kristusov nauk. Drugi nam ponujajo narodnost, tretji delajo v delavskih vrstah razdor itd. Vsem tem pridemo v okom, če se bomo združili v močni razredni strokovni organizaciji. S. Eisinger nam je priporočal razširjenje socialističnega časopisja. Nato se je vršil občni zbor lesnih delavcev, na katerem je bil ponovno izvoljen za predsednika s. Anton Slivnikar. Po zboru je s. Leskovšek vzel razne pritožbe na znanje in teh je bilo precej. Sklenjeno je bilo, da bomo pri nas vsi delavci prirejali večkrat skupne shode. (Tako je prav! Op. uredn.)

Kulturni vestnik.

III. Umetniški večer je danes, v soboto ob 8. zvečer v »Mestnem domu«. Nastopili bodo zastopniki mlade umetniške generacije, pesnik Anton Podbevšek, pesnik Tone Seliškar in pisateljica Štefanija Ravnikar. Vstopnice pol ure pred pričetkom pri večerni blagajni. Dvorana bo toplo zakurjena.

Po svetu.

— **Odkritja nove kulture v Etiopiji.** Znani arheolog harvardske univerze, profesor G. A. Reisner, se je po desetletnem vodstvu izkopavanja v Sudanu (Afrika) vrnil in prinesel s seboj senzacionalno vest, da je izkopal v Sudanu popolnoma novo, doslej še čisto nepoznano kulturo. Na svetlo je prišlo okoli 20 grobov kraljev in 35 kraljic, ki so do 700 let pred Kristovim rojstvom vladali v Etiopiji in enem delu Egipta. Izkopavanje se je vršilo na kraju nekdanjega glavnega mesta Etiopije, Napate, današnjega Gebal-Barkala, na vznožju četrtega nilskega Katarakta. Kraljevski grobovi so bili zunaj mesta, na nekem gričku, s katerega je krasen pogled na veletok Nil. Tu je bilo preiskanih več piramid, o katerih se je doglalo, da so grobnice etiopskih kraljev in kraljic. Imena večine teh vladarjev in vladaric so bila dosedaj svetovni zgodovini popolnoma nepoznana. Znano je bilo le ime kralja Tirhaqua, čigar grob je bil odkrit že davno prej. Nadaljna izkopavanja so se vršila južno od Gebal-Barkala, pri Nuriju. Tu so bile najdene grobnice štirih slavnih vladarjev, ki so, kakor Tirhaqua, vladali nad Egiptom in Etiopijo. Iz ostalega se je ugotovilo, da je etiopska vladarska rodbina izvirala iz nekega plemena libijskih nomadov, ki je okoli leta 900 pred Kristovim rojstvom osvojila Etiopijo in pozneje tudi del Egipta. V Kermu, v severnem Sudanu, so pri izkopavanju razkrili groblje neke egipčanske garnizije, v katerem so se nahajali vojaki iz dobe 1900 do 1600 pred Kristom. Pogrebni običaji so bili, kolikor se je moglo ugotoviti, silno kruti, nečloveški. V nekaterih slučajih so našli v grobnicah egipčanskih guvernerjev 200 do 300 oseb, večinoma žensk, ki so bile skupno z njim žive zakopane, da so mogle njihove duše delati duši preminulega družbo. Številni nakiti, prstani, dragoceni meči, noži, ogledala, sandali, ki so jih našli v grobovih, pričajo o približno visoki kulturi. 300 km južno od Kerma je bilo izkopano veliko svetišče Amona, ki je bilo zgrajeno v letih 1500 do 1000 pred Kristom, ko so Egipčani osvojili Sudan.

— **Veliki možje in postelje.** Govoriti o postelji je sicer malo indiskretno, pa

menda tudi najbolj sramežljivega človeka ne bo obšla rdečica, če povemo, nekaj zgodb o ljudeh, ki so gojili neko izredno ljubezen do postelje. — Stvar ni v nobenem slučaju »hocking«. Stare kronike pripovedujejo o švedskem kralju Bernardu, ki je svojo posteljo tako zelo ljubil, da je, če je legel ob 11. uri zvečer, vstal šele drugega dne ob 4. uri popoldan. Pozimi je sprejemal svoje ministre v postelji, reševal tudi najvažnejše zadeve v postelji ter celo državne akte podpisoval v postelji. Šivalni stroj, brez katerega ni danes skoraj nobena gospodinja, je bil iznajden v postelji. Američan Singer, izumitelj igle za šivalni stroj je ležal v postelji. V spanju je imel čudne sanje. Vedno je sanjal o strojih, ker je neprestano razmišljal, kako bi izumil kak nov stroj. Tako je nekoč videl v sanjah, da mu dirja nasproti konjenik na konju. V roki je držal kopje. Na vrhu kopja je nosil iglo, ki je imela na spodnjem koncu luknjo, skozi katero je bila naperjena nit. Na niti je visela mala zastavica. V tem se je Singer zbudil. Po kratkem razmišljanju je rešil svoj problem. Dognal je, da mora biti pri iglah za šivalni stroj luknja na spodnjem, tanjšem koncu, ne pa, kakor pri navadnih iglah, na gornjem, debelejšem koncu. Španjolcu Don Eduardu Blasen je neka vedeževalka prorokovala iz zvezd, da ne bo umrl v svoji postelji. On se je tega zelo prestrašil, ker je nad vse ljubil udobno življenje in hotel prav dolgo uživati srečo te solzne doline. Sklenil je, da sploh ne vstane s postelje. In res je preživel šest let neprenehoma v postelji, končno pa je tudi zanj prišla zadnja ura. Potres je majal celo njegovo palačo in on je prestrašen skočil iz postelje, hoteč v begu iz hiše rešiti si življenje. Skočil pa je tako neprevidno, da je zadel z glavo v nek oster rob ter obležal na mestu mrtev tik svoje postelje. Tako se je prorokovanje izpolnilo. Kakor v vseh stvarih, so tudi v ležanju nekateri pravi umetniki. Eden izmed teh je bil tudi Anglež Whitte. Kot popolnoma zdrav in čil človek, je preležal v postelji šest let. Med tem časom je trikrat menjal svoje stanovanje; toda svoje postelje kljub temu ni zapustil, temveč se je dal s posteljo vred prepeljati v novo stanovanje. Nekoč je celo potoval iz Quebeca v Montreal — v postelji. O znamenitem angleškem sodniku Doroilu se pripoveduje, da se nikdar ni ločil od svoje postelje. Stranke je zasliševal v svoji postelji ter tam tudi izrekel obs. dbe. V svoji oporoki je prepovedal, da bi njegovo telo položili v rakev, pač pa je gorele prosil, da ga pokopljejo s posteljo vred. In takih čudakov našteva zgodovina še več.

UTRINKI.

Zelo počasi se svet izkopava iz krize, v katerega ga je pahnila vojna. Treba je bilo samo vojne napovedi, pa so v teku 24. ur zagrmeli topovi. Potrebuje se pa mesece in leta za konference, da se ustvarjajo kompromisni sporazumi, s katerimi ni nihče zadovoljen, ker nikomur ne ustrezajo. Ampak na svetu ni druge poti. Ruska sovjetska vlada je pričela voditi politiko kompromisov. Ekstremisti so nezadovoljni in ti so postali novi uporniki nove Rusije. Vsi so potrebni za balanciranje, centri, desnice in levice. Ljudje nismo popolni in še dolgo ne bomo. Zato balanciramo in se prekucujemo, pri tem pa gremo vendar naprej v toliki meri, v kolikor smo sposobni iti naprej.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Prporočamo trdko

JOSIP PETELINC

Ljubljana
Sv. Petra nasip št. 7.

Najboljši šivalni stroji
 za rodbinsko in obrtno rabo, vse potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje. Srajce, kravate, žlice, vilice nože i. t. d. Galanterijsko blago na drobno in debelo.

Velike fotografije!

povečane po vsaki sliki, društvene skupine, legitimacije za železničarje

izvršuje najfineje po zmernih cenah.

Fotograf „PELIKAN“, Celje, zraven hotela Union.

KAJO DELIČ,

zlatar in draguljar

Ljubljana Hilsnerjeva ul. 4
 priporoča svojo zlatarsko in draguljarsko delavnico za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebovanje. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vseh uzorcih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah, ali pa izmenjava za novo blago.

ŠTAMPILJE
 GRAVEUR
 ANT. ČERNE
 LJUBLJANA
 DVORNI TRG 1 franko

Pridobivajte naročnike!

Ure budilke, naha ke, verižice, zlatino, srebrni o, očale in poročne prstane kupite najbolje pri

A. Lečnik,

urar in zlatar,
Celje, Glavni trg št. 4.

Popravila dobra in točna. Zlomljeno zlato in srebro plačujem po najvišji ceni.

Kontorist ali kontoristinja

z večletno prakso se sprejme. Ponudbe s prepisi izpričeval na poštni predal št. 13 v Ljubljani.

„SLOGRAD“

Slov. gradbena in industrijska d. d.

Brz.: Slograd. **LJUBLJANA.** Telefon št. 180.

tehnična pisarna v tovarni Keršič, Sp. Šiška, Frankopanska cesta 151.

- I. **Oddelek za globoke zgradbe:** vse vrste globokih stavb, betonske in železobetonske gradbe, vodne gradbe, železobetonske tlačne cevi do 3 atmosfere tlaka, električne centrale, izkoriščanje vodnih sil, „silo“, mostne, železniške in cestne gradbe, predore, biologične in mehanične čistilnice za vsakovrstno ingustrijo.
- II. **Oddelek za visoke gradbe:** vse vrste visokih stavb, moderne industrijske zgradbe, leseni polnostenski nosilec za strehe z velikimi razponi do 35 m, železobetonska, lesena in kombinirana skladišča.
- III. **Tovarna vozov Keršič:** luksusni in tovarni vozovi, moderne avtomobilne karoserije, ročni vozički, samokolnice itd.
- IV. **Parna žuga:** lesna trgovina in industrija, stavbeno tesarstvo in mizarstvo.

„SLOGRAD“ Slov. gradbena in industrijska d. d.
LJUBLJANA.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja
 iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
 za domačo vporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo vporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov:
 Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ulica 19.

KONSUMNO DRUSTVO ZA SLOVENIJO - LJUBLJANA.

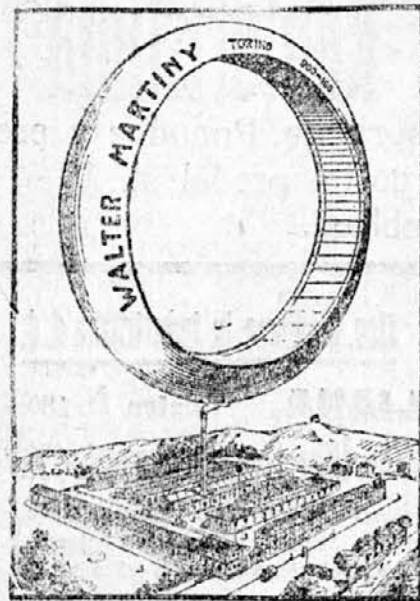
Poštni predal št. 13. — Poštni ček. rač. št. 10.532. — Telefon inter. št. 178. — Brzjavni naslov „Kodes Ljubljana“.

HRANILNI ODDELEK

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po **4 1/2 %**, večje vloge proti polletni odpovedi po **5 %**. Hranilne vloge sprejema osebno ali po položnicah centrala v Ljubljani ali pa **podružnice:** 6 v Ljubljani, dalje: Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe, Radovljica, Gorje, Koroška Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kranjska Gora, Radeče, Celje, Store, Soštanj, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Črna I., Črna II.

Sodrugi, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico, katere hranilni kapital znaša že danes **nad 3 milijone kron.**

Pristopnina K 10.—, Član društva postane lahko vsak! Delež K 200.—.
 Pristopati se zamore v vseh gori imenovanih podružnicah.

M. Kuštrin,

Tehnični, elektro-tehnični in gumijevi predmeti vseh vrst na drobno in debelo.

Glavno zastopstvo polnih gumijevih obročev za tovarne automobile tovarne Walter Martiny, Torino.

Hydravlična stiskalnica za montiranje gumijevih obročev v centrali, Ljubljana, Rimska cesta 2. Prevozno podjetje za prevoz blaga celih vagonov na vse kraje, za kar je na razpolago 10 tovornih avtomobilov.

CENTRALA Ljubljana, Rimska cesta 2.
Telefon št. 588.

Podružnice:

Ljubljana, Dunajska cesta 20, tel. št. 470.	Maribor, Jurčičeva ulica 9, tel. št. 133.	Beograd, Knez Mihajlova ulica 3.
--	--	---

Kupi se 10.000 m³ prvovrstnih bukovih drv.

Ponudbe z navedbo cene franko vagon imenoma navedene oddajne postaje in dobavnega roka je vposlati do 4. marca na naslov:

Vodstvo za preskrbo drv v Ljubljani,
Turjaški trg št. 1.

ZA

**PAPIRNATE ODPADKE,
KOSTI, LASE**

plača več kakor vsak drugi,

tvrdka V. Panholzer, Ljubljana,
Pražakova ulica.

DR. FRAN TOMŠIČ

uljudno naznanja

otvoritev svoje odvetniške pisarne
v Litiji.

NAKUPOVALNA ZADRUGA

r. z. z. o. z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

UVOZ Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki. IZVOZ

Telefon 336. „Brzjavni naslov Nakupovalna Ljubljana“.
Čekovni račun št. 10.473.

Gospodarska zadruga čevljarjev v Ljubljani

r. z. z. o. z., Spodnja Šiška, Celovška cesta 82.

naznanja p. n. trgovcem s čevlji kakor tudi konzumnim društvom in slav. občinstvu, da izdeluje v lastni delavnici vsakovrstne čevlje kakor čevlje za rudarje, za gozdarske delavce in železničarje i. t. d. kakor tudi najfinejše

luksusne čevlje

za dame in gospode in vse vrste otroških čevljev, ter razpošilja na drobno in debelo po vsej Jugoslaviji.

Sprejemajo se naročila po meri in tudi razna popravila.

Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah!

Izdelovanje dokolenic (gamaš).

„TEXTILIA“ trgovska in industrijska d. d., Ljubljana,
Krekov trg 10. Telefon 177. Brzjavke: „TEXTILIA“.

Delniški kapital K 12.000.000.

Centrala: Ljubljana.
Podružnice Dolnja Lendava.
Samo na debelo!

Največja zaloga češke in ang. manufakture